

Απαντήσεις στην Ιστορία γενικής παιδείας

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α) σχολικό βιβλίο , σ. 63-65, «Το 1878, με τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου...Ανατολική Θράκη» .

β) Στην απάντηση μπορούσε να προηγηθεί μια μικρή εισαγωγή του τύπου: παρά την υποστήριξη της Βρετανίας και της Γαλλίας προς την Πολωνία και ενώ η φασιστική Ιταλία τασσόταν κατά της κήρυξης του πολέμου και στη συνέχεια να προστεθεί το απόσπασμα του σχολικού βιβλίου: «ο Γερμανός όμως δικτάτορας...Πολωνίας», σχολικό βιβλίο , σ. 113.

γ) σχολικό βιβλίο , σ. 156, «μετά τη λήξη του ψυχρού πολέμου...κοινού νομίσματος». Μπορεί να προστεθεί η φράση από τη σελ. 162 ότι η ελληνική κυβέρνηση του Κων/νου Μητσοτάκη υπέγραψε τη συνθήκη του Μάαστριχτ και έτσι προσπάθησε να ενισχύσει την ελληνική οικονομία.

ΘΕΜΑ Α2

α . λάθος , β. σωστό, γ. λάθος, δ. λάθος, ε. σωστό.

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο , σ. 30, «προέκυψε ... δύο παρατάξεων». Για να προσδιορισθεί καλύτερα η ιδεολογία των δύο αντικρουόμενων παρατάξεων, σκόπιμο ήταν να επισημανθούν και τα στοιχεία της σ. 25-26: «οι φιλελεύθεροι διανοούμενοι και πολλά στελέχη της Φιλικής Εταιρείας...νόμιμων ηγεμόνων τους.»

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο , σ.79, «για τη λύση ... εμπολέμων».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Το θέμα θα πρέπει να απαντηθεί, αφού ληφθούν υπόψη τα στοιχεία του σχολικού βιβλίου στις σελ. 102 - 103 και όσες πληροφορίες προσφέρονται από τα παραθέματα. Ακολουθεί ενδεικτική συγκεντρωτική απάντηση:

Μετά τη συνθήκη της Λοζάνης η ελληνική πολιτική ηγεσία εγκατέλειψε την πολιτική των εδαφικών διεκδικήσεων, εφόσον μάλιστα είχαν προηγηθεί η ανταλλαγή των πληθυσμών με τη Βουλγαρία (1919) και την Τουρκία (1923). Είναι αξιοπρόσεκτο ότι αποφευγόταν ακόμη και η διεκδίκηση περιοχών, όπου υπήρχε σημαντικό ελληνικό στοιχείο (Βόρεια Ήπειρο, Δωδεκάνησα και Κύπρο), για να μη διαταραχθούν οι ειρηνικές

σχέσεις αφενός με την Ιταλία (για τις περιοχές Βόρειας Ηπείρου και Δωδεκανήσων) και αφετέρου με την Αγγλία (που κατείχε την Κύπρο).

Η γενικότερη διπλωματική προβολή και η πολιτική καταξίωση της Ελλάδας συμπίπτει με την επάνοδο του Ελευθερίου Βενιζέλου στη διακυβέρνηση της χώρας. Συγκεκριμένα κατά την τετραετία 1928-1932 συνυπογράφει η ελληνική κυβέρνηση σημαντικές διμερείς διπλωματικές συμφωνίες με πολλές χώρες.

Αρχικά, στις 23.9.1928 αποκαθιστώνται οι φιλικές σχέσεις με την Ιταλία, σημαντικό παράγοντα πια στην Ανατολική Μεσόγειο. Ο Βενιζέλος, στο πρώτο σχετικό παράθεμα, συγκρίνει τις σχέσεις αυτές με τις ελληνοβρετανικές και ελληνογαλλικές σχέσεις, που επισημαίνει, μάλιστα, ότι έχουν παγιωθεί τον τελευταίο αιώνα.

Δεύτερος στόχος της εξωτερικής του πολιτικής θεωρείται η εδραίωση της ειρήνης και της καλής γειτονίας στα Βαλκάνια. Η ελληνογιουγκοσλαβική προσέγγιση επιβεβαιώνεται με τη συμφωνία της 27.3.1929. Τότε κατά το παράθεμα δίνεται η αφορμή για το ξεκαθάρισμα των διαφορών με τη χώρα αυτή, λόγω και του θέματος της «σερβικής ζώνης της Θεσ/νίκης». Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις επισφραγίζονται με τη συμφωνία (της Άγκυρας) της 10.6.1930, δεδομένου ότι ο Βενιζέλος αποδίδει μεγάλη σημασία στην ελληνοτουρκική ειρήνη. Καλές σχέσεις και με τις άλλες γειτονικές χώρες, τη Βουλγαρία και την Αλβανία επιδιώκονται, αν και για κείνον έχουν δευτερεύουσα σημασία σύμφωνα με το σχετικό βιβλιογραφικό απόσπασμα.

Στο κείμενο αυτό τονίζεται επίσης η προσπάθεια του Βενιζέλου να κρατήσει ίσες αποστάσεις από τις μεγάλες δυνάμεις που έχουν αντικρουόμενα συμφέροντα στη Βαλκανική και να αποφευχθεί κάθε άμεση πρόσδεση της Ελλάδας στο άρμα της πολιτικής τους, προκειμένου να αποφευχθεί και η εμπλοκή της χώρας σε έναν επικείμενο πόλεμο, εάν μελλοντικά συνέβαινε.

Είναι γνωστό και από το σχολικό βιβλίο ότι η ευρωπαϊκή πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου ήταν πρωτοποριακή για την εποχή, με δεδομένο μάλιστα ότι άλλες ευρωπαϊκές χώρες φαίνονταν επιφυλακτικές στις προτάσεις και τους σχεδιασμούς του Μπριάν. Το σκεπτικό του Βενιζέλου αναλύεται στο δεύτερο παράθεμα. Σύμφωνα με αυτό η ελληνική κυβέρνηση έβλεπε με θετική διάθεση το όλο εγχείρημα, θεωρώντας ότι αυτό δεν έπρεπε να θίξει την εθνική αυτοτέλεια των ευρωπαϊκών χωρών ούτε να μειώσει τον πατριωτισμό των Ευρωπαίων πολιτών. Διέβλεπε τα σπουδαία οικονομικά και πολιτικά οφέλη, που θα μπορούσαν να διασφαλιστούν για τα ευρωπαϊκά κράτη, που θα συμμετάσχουν στην ένωση, η οποία θα μπορούσε να θέσει μακροπρόθεσμο στόχο τη συγκρότηση ομοσπονδίας.

Ήταν προφανές ότι σε εποχή διεθνούς αισιοδοξίας, κατά την πρώτη περίοδο του μεσοπολέμου η Ελλάδα είχε σημαντικά αναβαθμίσει

το διεθνές της κύρος και αποτελούσε σημαντικό και ρυθμιστικό παράγοντα της βαλκανικής και ευρωπαϊκής πολιτικής.

ΘΕΜΑ Δ1

α . Η απάντηση στο ερώτημα πρέπει να περιλάβει τα στοιχεία των σελ. 134 – 135 από το σχολικό βιβλίο, κεφ. «Ο ανταγωνισμός μεταξύ των συμμάχων και οι συμφωνίες τους για το μέλλον της Ευρώπης» και σελ. 142 – 143 , κεφάλαιο «η έναρξη του ψυχρού πολέμου στην Ευρώπη», από «ο μεγάλος αντιφασιστικός συνασπισμόςστο δυτικό τμήμα της Ηπείρου» .

Τα στοιχεία του σχολικού εγχειριδίου επιβεβαιώνονται από όσα αναφέρονται στο παράθεμα Α , όπου λέγεται ότι οι Σοβιετικοί όρισαν φιλικά προς αυτούς καθεστώτα και αντίστοιχες κομμουνιστικές κυβερνήσεις στη Ρουμανία το Νοέμβριο του 1946, στην Πολωνία τον Ιανουάριο του 1947 και στην Ουγγαρία τον Αύγουστο του ίδιου έτους. Ιδιαίτερη η περίπτωση της Τσεχοσλοβακίας, όπου κρίσιμα κέντρα λήψης αποφάσεων και ένοπλες δυνάμεις βρίσκονταν κάτω από τον έλεγχο του κομμουνιστικού κόμματος, αν και η κυβέρνηση δεν στηριζόταν μόνο στο κομμουνιστικό κόμμα που είχε λάβει μόλις το 38% των ψήφων, αλλά και σε αστικά πολιτικά κόμματα.

β . Στο θέμα της Γερμανίας γίνεται λόγος στο δεύτερο και τρίτο παράθεμα, ενώ στο σχολικό βιβλίο το θέμα αναλύεται στο απόσπασμα της σελ. 143 «μετά το 1945 ... Ανατολικό Βερολίνο.»

Συγκεκριμένα, πριν από τη λήξη του πολέμου στη Γερμανία οι δυνάμεις κατοχής των τριών νικητών (ΗΠΑ, ΕΣΣΔ και Μ. Βρετανίας) είχαν συγκροτήσει το Συμβούλιο Ελέγχου, στο οποίο είχε οριστεί ότι οι αποφάσεις θα λαμβάνονταν με ομοφωνία. Όταν ο Ρούζβελτ θέλησε να προστεθεί και η Γαλλία, παρά τις αρχικές ενστάσεις του Στάλιν και λόγω της επιμονής των άλλων μελών, αποφασίστηκε να παραχωρηθεί και σε αυτήν μια ζώνη κατοχής, αφού η Σοβ. Ένωση είχε ήδη διασφαλίσει την επιρροή της στην Πολωνία.

Στο τρίτο παράθεμα τονίζεται η ιδιαίτερη σημασία της Γερμανίας ως πεδίου σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ Δυτικών και Σοβιετικών, που λόγω της αμοιβαία καχυποψίας τους ακολούθησαν διαφορετική πολιτική τακτική στις ζώνες κατεχόμενης Γερμανίας. Στην ελεγχόμενη από τους Σοβιετικούς ζώνη καταστράφηκαν συστηματικά όλα τα εργοστάσια και επιδιώχθηκε η οικονομική υποβάθμιση της περιοχής, από το φόβο μήπως χρησιμοποιηθεί από τους Αμερικανούς, κατόχους και πυρηνικών όπλων. Στη δυτική Γερμανία επιδιώχθηκε η αντίθετη οικονομική πολιτική και σκόπιμα εγκαταλείφθηκε η αντιναζιστική μανία, με την ελπίδα ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να αποτρέψει τους Γερμανούς από τον κομμουνισμό. Στο πλαίσιο αυτού του ανταγωνισμού εντάσσεται

και το επεισόδιο του Ιουνίου του 1948, του αποκλεισμού του Βερολίνου, που αναφέρει και το σχολικό βιβλίο. (σ. 145)

